

INSLAG MED MISSHANDELSBILDER FÄLLDES

Vid Granskningsnämndens första sammanträde för året var två SVT-ärenden uppe för behandling. En granskning av en ridlärare som påstods ha utnyttjat unga flickor sexuellt sändes dels i programmet Dold och togs upp i inslag i SVT Nyheter morgonsändningar och i Aktuellt. En oenig nämnd friade programmet och inslagen som anmälts för att strida mot kraven på opartiskhet och saklighet samt bestämmelsen om respekt för privatlivet och otillbörligt gynnande. Ett inslag i SVT Nyheter Stockholm om Polisens nya övervakningskameror visade bilder där en man misshandlades. Då denna bildsekvens visade upprepade gånger på en tid då barn kunde tänkas titta fälldes inslaget för att det stred mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft.

OENIG NÄMND FRIADE GRANSKNING OM SEXUELLT UTNYTTJANDE

FRIAT: Dold, SVT2, 2017-05-23, program om en ridtränare, SVT Nyheter, SVT1, 2017-05-23, kl. 6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30 och Aktuellt, SVT2, 2017-05-23, kl. 21.00, inslag om en ridtränare; fråga om opartiskhet, saklighet, respekt för privatlivet och otillbörligt gynnande. Dnr. 17/01509.

Programmet Dold den 23 maj, handlade om missförhållanden med bristande trygghet för barn och ungdomar inom ridsporten. I programmet granskades hur varningssignaler och allvarliga klagomål mot en ridtränare hade negligerats i över 20 år. Ridtränaren hade en hög förtroendepost inom Ridsportförbundet. Programmet byggde på ett hundratal intervjuer med elever, anhöriga, oberoende källor, ridtränaren själv och personer i branschen. I slutet av granskningen framkom att Ridsportförbundet beslutade att dra in tränarens licens.

Inslagen i SVT Nyheter och Aktuellt den 23 maj på morgonen och på kvällen handlade om det programmet Dold skulle ta upp samma kväll och var i stort sett lika. Inslagen var korta och byggde på samma material som Dold. Det förekom inte några ytterligare uppgifter utöver de som fanns med i Dold. I sändningarna fanns samma stillbild som i Dold och en stillbild till som inte fanns med i Dold. Inte heller på denna bild kunde ridtränaren identifieras.

Anmälarna ansåg bl. a. att ridtränaren inte var tillräckligt anonymiserad och att denne kunde identifieras genom uppgifter och geografiska markörer. Anmälarna menade att det saknades belägg för uppgifter, bl. a. att det var enbart en flickas "version" som återgavs, att det förekom anklagelser om våldtäkt, och att ridtränaren själv inte kunnat besvara kritik då han låg på sjukhus. Vidare ansåg anmälarna att en blogg hade gynnats.

SVT yttrade sig och anförde att SVT ansåg att granskningen hade ett stort allmänintresse och stod väl överens med SVT:s uppdrag. Beroendeställning mellan utövare och tränare utgör ett stort problem inom idrotten. Programmet blottlade allvarliga missförhållanden inom ridsporten. Klubbar och förbund hade under lång tid underlåtit att agera. När oegentligheter hade uppdagats hade ridklubbar varit passiva eller agerat i tysthet, till exempel sparkat tränaren utan att gå vidare med orsaken varpå tränaren sedan anställdes igen av en annan klubb på en annan ort. Oförmågan att kommunicera mellan ridklubbar, sportens kultur och attityder och förbundets hållning ledde till att ett stort antal flickor i beroendeställning kunde utnyttjas systematiskt. Enligt SVT gavs ridtränaren stora möjligheter att ge sin syn på saken. Redaktionen skyddade hans identitet för att göra det möjligt att genomföra

granskningen. Åtgärderna (t.ex. röstförvrängning och pixling, borttagna geografiska markörer) som vidtogs minimerade risken att någon annan än de som redan kände till förhållandena skulle kunna identifiera honom. Det lägre kravet på opartiskhet och saklighet för externa medverkanden, i det här fallet de unga kvinnorna, möjliggör också ett viktigt utrymme för enskilda att beskriva sin verklighet utifrån sitt eget perspektiv utan att det strider mot kraven i bestämmelsen. Ordet våldtäkt användes aldrig i programmet så som anmälarna anför. Den aktuella bloggen omnämndes i beskrivningen av historien i samband med ett drev på sociala medier och var inte ett otillbörligt gynnande enligt SVT.

I sitt beslut konstaterar nämnden att utgångspunkten för programmet var att undersöka sanningshalten i en berättelse på internet som handlade om en ridtränare som påstods ha utnyttjat unga flickor sexuellt. I programmet riktades anklagelser mot ridtränaren som var av sådan art som krävde en möjlighet till bemötande. Nämnden anser att ridtränaren gavs möjlighet att bemöta den kritik som riktades mot honom i programmet och att hans uppfattning även redovisades på andra sätt. Mot den bakgrunden strider programmet inte mot kravet på opartiskhet.

Nämnden konstaterar att det inte påstods i programmet att ridtränaren blivit anmäld för våldtäkt. Vad anmälarna anför i övrigt medför enligt nämndens bedömning inte att programmet, eller inslagen i SVT Nyheter och Aktuellt, strider mot kraven på opartiskhet och saklighet.

Nämnden har förståelse för att programmet och inslagen har medfört obehag för ridtränaren. Nämnden anser dock att SVT har gjort vad som rimligen kan krävas för att han inte skulle kunna identifieras av en större krets än de som redan kände till de aktuella förhållandena. I den mån det uppkommit något intrång i ridtränarens privatliv anser nämnden att det var motiverat med hänsyn till allmänintresset i att förmedla berättelser om och konkretisera den problematik som programmet och inslagen behandlade. Vid den bedömningen har nämnden beaktat den framträdande position som tränaren har haft inom svensk ridsport, med bland annat en hög post inom Ridsportförbundet. Nämnden anser därmed att programmet och inslagen inte strider mot bestämmelsen om respekt för privatlivet. Enligt granskningsnämnden uppstod ett gynnande av den aktuella bloggen men att gynnandet inte var otillbörligt.

Kommentar från Programetik: Det friande beslutet fattades av en oenig nämnd. Fyra nämndledamöter friade granskningen. Tre av ledamöterna ville fälla inslaget. De som ville fälla granskningen ansåg att ridtränaren gick att identifiera trots de ansträngningar som gjorts och att det som kom fram om ridtränaren var av intrångskaraktär. Ledamöterna ansåg att det fanns ett betydande intresse att belysa de frågor som togs upp men att allmänintresset inte motiverade intrånget trots ridtränarens höga position.

ÖVERVAKNINGBILDER PÅ MISSHANDEL BRÖT MOT REGELN OM GENOMSLAGSKRAFT

FÄLLT: SVT Nyheter Stockholm, 2017-10-02, SVT1, kl. 18.30, inslag om kameraövervakning; fråga om mediets genomslagskraft. Dnr. 17/02719.

Inslaget handlade om Polisens övervakningskameror som varit i drift i några månader i Stockholmsförorterna Husby, Tensta och Rinkeby. Bilder från polisens kameror, som kunde användas i en brottsutredning, visades ifrån en misshandel i Husby. På bilderna syntes ett antal personer vars ansikten och överkroppar var suddade. En man föll, slog i en stor planteringskruka och landade på marken. Denna sekvens visades flera gånger i lopp och i inslag.

Inslaget anmäldes av en tittare som ansåg att bilderna på en man som misshandlades inte skulle visas på en sådan sändningstid att barn skulle behöva se detta.

SVT anförde i yttrandet att det var viktigt att visa sekvensen för att illustrera hur effektiva de nya kamerorna var för att avslöja brott. Sekvensen med misshandeln var mycket kort, filmad på avstånd och inget blod syntes. Då händelseförloppet var över på ett par sekunder och publiken därför kunde ha svårt att uppfatta det som skedde visades den flera gånger.

Granskningsnämnden ansåg att nyhetsinslaget sändes på en tidpunkt då barn kunde tänkas titta och att SVT inte visat den återhållsamhet som krävs i samband med våldsskildringar. Inslaget stred därför mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

Informationsbrev från SVT Programetik, Sveriges Television, 105 10 Stockholm

E-post: programetik@svt.se, Tel: 08-784 56 78

Om du fått detta infobrev står du även på e-postlistan för nästa.

Nya SVT-prenumeranter kan anmäla sig till programetik@svt.se!